

та сучасних інформаційно-комунікаційних засобів і, зокрема, методу аналізу конкретних ситуацій, направленою на вироблення умінь і навичок індивідуального чи групового вирішення поставлених завдань, що імітують процеси прийняття управлінських рішень. Застосування цього методу на практиці, зазвичай, зводиться до детального перероблення однієї й тієї самої ситуації студентами та їх групами. Це значно утруднює забезпечення багатоваріантності даних, що є необхідною (але все ж не є достатньою) умовою для самостійного вироблення правильного рішення.

Для мінімізації рівня витрат (як матеріальних, так і інтелектуальних) при підготовці й проведенні тренінгів пропонується використовувати електронні табличні моделі підтримки прийняття рішень, доповнені засобами автоматичного формування для кожного студента такого варіанта даних, який вимагає ідентифікації особливостей конкретної професійної ситуації. Таке завдання має вигляд пустого шаблону, в якій студент повинен увести дані свого варіанта й захищені від перегляду й копіювання формули, і на підставі одержаних результатів зробити висновки. Це вимагає від виконавця осмислення конкретної проблеми, усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків, дослідження можливих дій та обґрунтування своїх оцінок можливих альтернатив. До переваг такого способу створення тренінгового інструментарію слід віднести: можливість використання для обґрунтування управлінського рішення потужних аналітичних можливостей електронних таблиць; звільнення від рутинної роботи (наявність готового шаблону дозволяє студентам зосередитися на суті вирішуваної проблеми); легкість модифікації шаблону моделі й за рахунок цього спрощення реалізації багатоваріантності й багатоцільового характеру використання методичних розробок; можливість багаторазового «програвання» конкретної ситуації, що дозволяє (при введенні ймовірності настання певних станів) формувати у студентів навички прийняття рішень в умовах ризику й невизначеності.

С. В. Гарбуз, канд. техн. наук,
доцент кафедри менеджменту

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ВИПАДКІВ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Приєднання України до Болонського процесу в 2005 р. ставить перед вищими навчальними закладами завдання готувати таких фахівців, які були б конкурентоспроможними на національному та глобальному ринках праці.

Дослідження вимог роботодавців щодо вмінь і навичок, якими повинні володіти фахівці з менеджменту, показало, що найбільш суттєвими є: здатність працювати в колективі, вміння самостійно обґрунтовувати та приймати рішення, знання професійної етики, можливість ефективно спілкуватися, організаторські здібності, бездоганне володіння комп'ютером. Успішний менеджер має володіти знаннями з політекономії, мікро- та макроекономіки, бух-обліку, аналізу господарської діяльності, фінансів, маркетингу, міжнародної економіки тощо, а також дисциплін управлінського циклу: основ менеджменту, стратегічного управління, операційного, антикризового та інноваційного менеджменту, управління проектами, управління якістю.

Сформована таким чином «модель фахівця» висуває досить високі вимоги щодо організації ефективного навчального процесу, вимагає використання активних методів навчання.

Викладачі кафедри менеджменту плідно застосовують метод конкретних ситуацій (case method), метод випадків (incident method), дидактичні ігри (симуляційні та управлінські), комп'ютерне тестування, дискусії, презентації. На останньому курсі бакалаврського циклу під час вивчення дисципліни «Інноваційний менеджмент» студенти знайомі з різними формами роботи і поділені на малі групи. Тому доцільно скористатися удосконаленою технологією методу випадків для формування вмінь розв'язувати проблеми через прийняття складних нетипових рішень та підвищення мотивації виконання самостійної та індивідуальної роботи (потреба у визнанні).

Методика проведення заняття за таких умов містить декілька етапів.

На *першому етапі* (доаудиторному) під час консультації студенти отримують перелік тем практичних та семінарських занять. Можна запропонувати їм серед інших завдань для самостійної роботи (написання рефератів, ессе, реферування статей, виконання розрахункових робіт) підготувати опис випадку (міні-кейсу) як індивідуально, так і в складі міні-групи за однією з запропонованих тем. Роль викладача полягає у виборі міні-кейсу, консультуванні студентів щодо підготовки питань та вибору інформації, необхідної для використання в аудиторії. На *другому етапі* під час заняття в аудиторії студенти отримують тексти з описом випадку. На запитання щодо уточнення та отримання додаткової інформації про події у кейсі відповідають студенти-розробники. Під час *третього етапу* кожна з малих груп аналізує інформацію, визначає важливі та другорядні фактори, що призвели до

виникнення відповідної ситуації та сприятимуть вирішенню проблеми. На *четвертому етапі* кожна з малих груп пропонує розв'язання проблеми, наводячи аргументи, на основі яких було прийнято рішення. На цьому етапі може виникнути дискусія, тому викладач разом з розробниками обирають критерії для вибору найкращого рішення. На останньому етапі викладач робить висновки щодо досягнення поставленої мети, оцінює активність учасників, аналізує вміння слухачів використовувати здобуті знання для прийняття правильного рішення.

Підсумовуючи викладене можна стверджувати, що запропонована методика сприятиме:

- активізації взаємодії між викладачем і студентами на основі партнерських відносин, упорядкуванню зворотного зв'язку між ними;
- розвитку вміння приймати рішення в неординарних умовах, формуванню інноваційного мислення;
- здатності працювати в команді;
- творчому підходу до виконання самостійної та індивідуальної роботи.

Н. Д. Гетманцева, канд. екон. наук,
доцент кафедри менеджменту

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СТУДЕНТІВ — МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Сучасний динамічний характер розвитку економіки України вимагає прийняття якісних ефективних управлінських рішень, вміння вивчати проблеми, що виникають на макро- і мікрорівнях, визначати їх витoki і передбачати їх наслідки. Виникає нагальна потреба в підготовці менеджерів креативного типу, прищеплення потягу до дослідницької діяльності у студентів і молодих фахівців.

Формування дослідницького потягу у менеджерів вимагає виховання і розвиток у майбутніх менеджерів творчого підходу до роботи, усвідомлення необхідності пошуку нових форм організації управління, здійснення наукового підходу до управління. Згідно з сучасними вимогами підготовки фахівців з управління, які органічно вписуються у Болонську декларацію та відповідно із вимогами сьогодення в КНЕУ на спеціальності 6201 «Менеджмент організацій» викладається навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень». У процесі вивчення і засвоєння цієї дис-